

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XXXIV. Vtrum ex titulo pensionis possit Episcopus sibi subditum ad sacros ordines promouere. Episcopi familiares esse subditos illius ad effectum, vt ad sacros ordines promoueri possint si per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

90 Petri Francisc. de Tonduti Sanlegerij

Pij V.S.M. anno 1586. publicatam, quæ incipit *Pa-
storalis*: cùm pensiones supra illam summam obti-
nentes, teneantur incedere in habitu & Tonsura: &
ita Neapoli sæpius fuisse decisum testatur Marta de
iurisdic. part. 2. cap. 32. num. 45.

21 Sed hodie quæstio ista fuit sine dubio decisa per
dictam Sacram Congregationem inter Episcopum
Portugalem Dominum Rodericum de Cunha,
& Senatum Regium eiusdem Ciuitatis; & respon-
sum, eum, qui pensionem obtinet Ecclesiasticam,

haberi pro Clerico, & gaudere fori priuilegio, vt
per Barbof. qui testatur se vidisse & legisse proprium
originale illius Declarationis. † Quod intelligen- 22
dum est vt procedat, etiam si talis obtinens pensio-
nem, non incedat in habitu & Tonsura. Idem Bar-
bof. in *decis. Apostol. in verbo, fori priuilegium, de-
cis. 361. n. 7.* † Nemo autem dubitat, quin Declara- 23
tiones dictæ Sacræ Congregationis Cardinalium Sa-
cri Concilij Interpretum vim legis habeant; & bene
probat Garf. de *benefic. in prefatione sui tractatus.*

CAPVT XXXIV.

ARGVMENTVM.

TRVM sub titulo pensionis possit Episcopus ad sacros Ordines promouere
sibi subditum, siue familiaris ipsius sit, siue non. Familiares Episcopi, sub-
ditos esse ad effectum susceptionis Ordinum, si per triennium cõtinuum
cum illo fuerint commorati. Quibus tamen, si beneficium non habeant,
Episcopus de eo statim prouidere debet. Quomodo quis dicatur subditus
Episcopi ratione originis, vel domicilij. Vtrum subditus quis dicatur Episcopo ratione
pensionis, sicut illi subditus est ad susceptionem Ordinum ratione beneficij, aut etiam
generaliter in alijs casibus.

SVMMARIVM.

- 1 Cum nemo ad sacros Ordines promoueri debeat sine ti-
tulo sufficere, utrum ad hoc sufficiat titulus pensionis.
- 2 Vt quis suscipiat sacros Ordines sufficit vt habeat
sufficienter unde viuere possit.
- 3 Quando forma requiritur ad certum effectum, suffi-
cit quod adimpleatur per æquipollens, dummodo
idem resultet effectus.
- 4 Vt quis ad sacros Ordines promoueri queat, sufficit
quod det fideiussores idoneos pro alimentis.
- 5 Vtrum qui pensionem habet super beneficio possit
dici promotus a non suo Episcopo, si aliunde non
sit illi subditus.
- 6 Episcopus potest conferre sacros Ordines suo fami-
liari triennali, quamuis non sit de sua Diocesi.
- 7 Intellige, dummodo sciam hunc promotum prouideat
de beneficio.
- 8 Familiarem suum habentem iam beneficium suffi-
ciens Episcopus ad Ordines promouere potest, nec
aliud ipsi dare tenetur.
- 9 Alios non familiares Episcopus promouere non
potest, nisi sibi subditi sint ratione originis, do-
micilij, vel beneficij.
- 10 Episcopus originis dicitur illius loci, in quo pa-
ter illius natus est.
- 11 Ampliatur etiam si filius in alio loco quàm pa-
terne originis natus sit.
- 12 Non tamen quoad hoc inspicitur locus originis Aui.
- 13 Domicilium ex quibus in aliqua Diocesi acquiratur.
- 14 Ratione beneficij quis subditus Episcopo, vt illi
conferre possit Ordines, si in eia Diocesi situm sit.
- 15 Ampliatur vt procedat, sine beneficio datum
fuerit in titulum, siue in commendam.
- 16 Ratione pensionis nemo dicitur subditus Episcopo,
ad hoc vt dicatur proprius Episcopus pro collatio-
ne Ordinum.
- 17 Ratione patrimonij non dicitur proprius Episcopus
licet bona patrimonij in eius Diocesi posita sint.
- 18 Prabenda, seu pensio temporalis non dat iurisdi-
ctionem Episcopo ad conferendos Ordines sibi alia
ratione non subdito: & qui de hac materia tra-
ctant, remissine.

19 In genere nemo dicitur subditus Episcopo ratione
pensionis.

VM certum sit, neminem ad sacros Or- 1
dines promoueri posse, nisi habeat vn-
de viuere possit; cap. non liceat 2. de pra-
bend. nempe nisi habeat titulum bene-
ficij, vel patrimonij: Queritur utrum sufficiat titu-
lus pensionis Ecclesiasticæ super aliquo beneficio?
Resoluendum est, titulum pensionis in hac materia
esse sufficientem, si Episcopus Ordinum collator
ita iudicauerit. Ita sancitum est in Concil. Trident.
sess. 21. cap. 2. his verbis: Patrimonium verò, vel pen-
sionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi
quos Episcopus iudicauerit assumendos, pro necessitate,
vel commoditate Ecclesiarum; eoque prius perspecto,
patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtineri,
talique esse qua eis ad vitam sustentandam satis sint.
Ita etiam refert Vgolin. in tract. de Episcop. part. 2.
cap. 26. §. 14. Barbof. de Episcop. part. 2. allegat. 19.
num. 74. † Quod etiam probatur ex eo, quod menti 2
& intentioni Concilij satisfit, quoties is qui pro-
mouendus est, habet reditus ex quibus alii possit &
viuere: † Quando enim aliquid requiritur ad cer-
tum effectum, sufficit quod adimpleatur per æqui-
pollens, dummodo idem resultet effectus, quia ef-
fectus magis inspicitur quàm modus: l. si mulier, in
principio, ff. ad Trebellian. & l. si mater, cum ibi no-
tatis per Decium num. 3. & 4. de instit. & substitut.
Tuscan. litera E. conclus. 50. & 51. & litera F. con-
clus. 419. Rota apud Picum ad statut. Urbis, decis. 24.
num. 11. † vnde ad satisfaciendum intentioni Con-
cilij, sufficit si ordinandus dederit fideiussores
pro alimentis ipsi præstandis, vt refert Diana Reso-
lut. moral. part. 5. tract. 10. resolut. 48.

Attamen dubitari potest, utrum is qui pensio- 3
nem obtinet super aliquo beneficio sito in Diocesi
alicuius Episcopi, dicatur illius subditus ad effectum
vt illi validè sacros Ordines conferre possit? † &
quidem si agatur de Familiaribus triennialibus Epif-
copi, certum est ipsi licere dictis Familiaribus
etiam de eius Diocesi non existentibus Sacros Or-
dines conferre, si id pro suæ Ecclesiæ utilitate vel
commodi

Tract. de Pension. Ecclesiast. Cap. XXXIV. 91

- commoditate expedire iudicauerit; vt dicit post alios Barbof. *ad Concil. Trident. sess. 23. cap. 9. num. 13. & sess. 21. cap. 2. n. 58.* Garz. *de benefic. lib. 2. cap. 5. n. 81.*
- 7 in 2. declaratione, ¶ dummodo tamen Episcopus suo Familiari trienniali beneficium nullum habenti, statim beneficium conferat; Garz. *de benefic. part. 2. cap. 5. num. 85. & 86.* Barbof. *in decis. Apostol. de cis. 295. num. 4. & 5.* ¶ si tamen iste familiaris etiam non triennialis haberet beneficium sufficiens, posset illum sine difficultate Episcopus sicut quemlibet alium admittere ad Ordinem, teste Garzia *loco citato num. 88.* & sic non obligatur ad dandum illi aliud beneficium.
- 9 Quoad alios vero, qui non sunt Familiares Episcopi, non potest ipse similes personas ordinare nisi sibi subditæ sint ratione originis, vel domicilij, vel ratione beneficij: *d. cap. cum nullus, & toto tit. de temp. ordin. in 6. Concil. Trident. sess. 23. de reform. mat. cap. 8.* ¶ Originem hic intelligere debemus illius loci in quo pater natus est, quia filius originem paternam sequitur: *l. assumptio, §. i. ff. ad municip. l. si ut proponis, C. de incolis, lib. 10.* ¶ Idque etiam si filius natus esset in alio loco quam paterno; habet enim hoc casu domicilium paternæ originis, & propriæ; nam origo paterna tolli non potest: *Cod. Fabr. lib. 9. tit. 30. definit. 24. Boët. decis. 13. num. 4. & seqq.* ¶ qui licet asserant hoc etiam locum habere in origine Aui, tamen contrarium dicendum est quando agitur de subiectione quoad Ordinum susceptionem, teste Vgolin. *de Episc. cap. 26. §. 1. post n. 4.* idque ne daretur processus in infinitum; quem sequitur Riccius *in praxi resol. decis. 298. num. 5.* Barbof. *de Episcop. p. 1. alleg. 4. n. 13.*
- 12 Domicilium vero acquiritur ex animo habitandi in aliquo loco, vt ibi continuam quis vitam agat: vt explicat Riccius *loco citato, decis. 304. & seqq.* circa quod videri poterunt DD. citati per Barbof. *de Episc. part. 2. alleg. 4. n. 22.* & ad Concil. Trid. *sess. 23. cap. 9. num. 34.* ¶ Ratione denique beneficij quis sub-

ditus est Episcopo, ad effectum vt ab eo valide possit ordinari, Riccius *loco citato, decis. 299. & sequentibus.* ¶ siue illud possideat in titulum, siue in commendam perpetuam, Barbof. *de Episcop. d. part. 2. alleg. 4. num. 50. & seqq.* & de hac materia *num. 42.* ¶ Et hoc casu, sub nomine Beneficij, pensio non continetur, nisi agatur de Familiaribus Episcopi, vt *supra* ostensum fuit; nam alioqui ratione pensionis non dicitur quis subditus Episcopo, vt ab eo ordinari queat: Ricc. *decis. 302. per totam, Vgolin. de Episcop. c. 26. §. 3. vers. excipitur tamen,* ¶ vbi eadem ratione dicit, quod licet aliquis habeat patrimonium in Diocesi alicuius Episcopi, non efficitur propterea subditus illius quoad susceptionem Ordinum, si alia de causa illi subditus non sit: Campanill. *in diuers. iuris Canon. rubric. 9. cap. 8. n. 17. vers. ex causa verò pensionis,* vbi allegat Galer. *in margarit. casuum conscientie, in verbo Clericus, §. 17.* Barbof. *de Episcop. d. part. 2. alleg. 4. num. 56. & de iure Eccles. vniuers. lib. 1. cap. 33. num. 41.*

Similiter si quis habeat præbendam temporalem, veluti pro regenda Musica, vel Organis, non est subditus illius loci Episcopi, in quo talis præbenda soluitur; quia nihil spiritualitatis continet, sed in mera temporalitate consistit, Ricc. *in praxi aurea resol. 49. num. 3.* Gonzal. *ad Regul. 8. gloss. 5. §. 1. num. 6.* Reliqua hanc materiam concernentia videri poterunt fusè tractata apud Barbof. *lib. 1. iur. Eccles. cap. 43. à numero 12. & multis seqq.*

Immo etiam loquendo generaliter, quod ratione pensionis quis non fiat subditus Episcopi illius loci, quidquid alij contrarium voluerint, dixit Pyrr. Corrad. *in praxi dispens. Apostolic. lib. 4. cap. 5. numero 8.* quia ad hunc effectum requiritur beneficium quod detur in titulum, habens ius spirituale, quod non habet pensio, quia consistit in mera temporalitate, & per eam non intitlatur quis, nec obligatur Ecclesiæ, sicut per beneficium.

CAPVT XXXV.

ARGUMENTVM.

TRVM confiscatis omnibus bonis Clerici, pensio etiam sit confiscata, siue confiscatio fiat per sententiam Iudicis Ecclesiastici, siue Iudicis Laici. Et vtrum Index Laicus de causis pensionum cognoscere possit? Et quid obseruetur in Gallia tribunalibus? Quid dicendum sit de confiscatione omnium bonorum, vtrum hoc casu comprehendantur vsusfructus, emphyteusis, feudum, beneficia, alimenta, & similia? Et vtrum aliquid hac in re speciale sit, dum agitur contra hæreticos.

- 1 Ad fiscum generaliter transiunt omnia, quæ ad hæredes extraneos transire possunt; quæ verò transire non possunt, non transiunt in fiscum.
- 2 Fiscus est loco hæredis extranei.
- 3 Qui dicantur hæredes extranei in materia confiscationis.
- 4 Pensio finitur regulariter cum persona pensionarij.
- 5 Inpensionatus quod non transiit ad hæredes extraneos, non transiit in fiscum.
- 6 Vsusfructus amittitur per maximam & mediani capitis diminutionem.
- 7 Pœna relegationis, aut perpetui carceris, vel triennium, continet maximam capitis diminutionem.
- 8 Emphyteusis Ecclesiastica non comprehenditur in generali bonorum confiscatione.
- 9 Alimenta non veniunt in confiscatione omnium bonorum.
- 10 Fructus bonorum confiscatorum pertinent ad fiscum durante vita condemnati, quamvis sint supposita fideicommissis.
- 11 Causa amissionis pensionis non potest intentari nisi coram Iudice Ecclesiastico.
- 12 In Gallia, causa nullitatis pensionis remitti solet ad Iudices Ecclesiasticos.
- 13 Dum causa remittitur ad Iudices Ecclesiasticos, interim solem Gallia tribunalia dare provisionalem Pensionario.